

באור פנך

נקודות מתוך אוצרות הרוח והאמונה של עם ישראל
בעמקות, בהירות ומתיקות
מאת הרב ראובן ששון *

הלימוד מוקדש להצלחת חיילינו, לרפואת הפצועים
ולהשבת החטופים במהרה בשלום, אמן!

בחסות

'על פי ה' יסעו' – אז והיום | ה' עמנו בכל מסעות החיים |

פרשה
מאירה

אחד מישראל. זה מה שאנו צריכים ללמוד, שאדם מישראל הולך
יד ביד עם הקב"ה.

לא רק במדבר היו ניסים, אלא גם לנו. התורה אומרת לכל אחד
מאיתנו - כאשר אתה מרגיש שאתה יוצא למדבר, כאשר אין לך
ביטחון כלכלי, ויש לך חששות רפואיים, פחדים ודאגות -

דע לך שהקב"ה נמצא איתך, כמו שהוא היה עם דוד
המדבר. בכל אשר אדם הולך, אומר לו הקב"ה
- "אֲנִי אֶרֶד עִמָּךְ מִצְרִימָה וְאֶנְכִּי אֶעֱלֶךָ גַּם
עֲלֶה" (בראשית מו ד).

הסמ"ק, רבנו יצחק מקורביל בעל 'ספר
מצוות קטן', מקשה על דברי הגמרא (שבת
לא א), שבבית דין של מעלה שואלים את
האדם האם ציפה לישועה - אם שואלים
זאת את האדם בדין, סימן שהוא מחויב
לצפות לישועה, שהרי אין לדון את האדם
על דבר שאינו מחויב בו. אם כן, היכן מצינו
שיש חיוב לאדם לצפות לישועה? והוא לומד
זאת מהדיבר הראשון בעשרת הדברות, "אֲנִי
ה' אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם" (שמות
כ ב). דהיינו, כשם שראית שהוצאתיך ממצרים, כן אתה
צריך להיסמך עלי שאמשיך להיות עימך, עד שאוציא אותך מכל
השעבודים אל הישועה השלמה.

זו מצוות האמונה שבעשרת הדיברות - להאמין שה' הוא שהוציא
אותנו ממצרים, והוא ממשיך להיות עימך, עד הגאולה
האחרונה במהרה בימינו.

התורה מדגישה כי כל הנסיעות של בני ישראל היו בדבר ה',
וְיִכְתֹּב מֹשֶׁה אֶת מוֹצְאֵיהֶם לְמַסְעֵיהֶם עַל פִּי ה' (במדבר לג
ב). כך גם מצינו במקומות נוספים, כגון "עַל פִּי ה' יִחַנּוּ וְעַל
פִּי ה' יִסְעוּ" (שם ט א). מדוע התורה מדגישה זאת, ומה היא
באה ללמדנו?

יש לדעת שמסעות ישראל במדבר לא היו אירועים
נקודתיים, אלא הם אבן היסוד לכל הדורות
כולם. מדור המדבר אנו למדים על הקשר
בינינו ובין ה' יתברך. בדור ההוא גילה
הקב"ה את זרוע עוזו ואת נפלאותיו, כדי
ללמד את כל דורות עם ישראל שהוא
לבדו מנהיג, עשה, עושה ויעשה את כל
המעשים, והוא מוביל את עם ישראל
יד ביד ומכוון אותם בכל דרכיהם. כמו
שהוציא אותנו ממצרים, כך הוא יוביל
אותנו בכל הדורות, אלא שבדור המדבר
התגלה הקב"ה בדרך ניסית, ומאז ואילך הוא
מלביש את הנהגתו בדרך הטבע כדי לתת מקום
לאדם ולבחירה החופשית. רצון ה' הוא להסתיר את
עצמו, ולא להתגלות בדרך הנס, אך בראשית ימי עם ישראל
רצה הקב"ה לנטוע בלבנו את האמונה בו לכל הדורות כולם, ולכן
גילה את אורו בכל עוז.

במובן זה, המסר היסודי שאנו למדים מפרשת המסעות הוא הידיעה
שה' נמצא איתנו תמיד. כשם שהיה עם ישראל במדבר, בכל צעד
ובכל מצב, כן הוא ממשיך להיות עימנו תמיד, בכל דור, ועם כל

האור הגנוז בימי בין המצרים (ב)

// "הזרעים בְּדַמְעָה" – האור שזרוע בדמעה

וחולשות רוחניות גדולות. ממילא, אור המקדש ושפע קדושתו לא האירו לעולם בשלמות, לא בימי בית ראשון וקל וחומר לא בימי בית שני. וכמו שנודע בדברי האריז"ל, שאפילו בימי שלמה, שהיו שיא מעלת ישראל, השכינה לא היתה בשלמות קומתה ממש (ראה ע"ח לו ב).

אם כן, אף בימי המקדש בשיא תפארתו, בתקופת שלמה, לא היו האורות העליונים השלמים מאירים בשלמותם. ודווקא משום כך נחרב הבית, כי אי אפשר להתפשר עם מציאות שאינה שלמה. הריסה זו הוצרכה כדי להרוס את הבניין הבנוי, וליצור תהליך של תיקון, כדי לבנות את הבניין השלם ממש. כמשל מי שמשפץ בית רעוע, שצריך להרוס מן היסוד, ולחרוש את המקום ולבנותו מחדש בניין מתוקן וחזק, לאחר שיתוקנו כל הליקויים. נמצא שגם המאורע הנורא של חורבן הבית, מושרש ממש בסוד האורות העליונים, שהתביעה שיאירו בעולם בשלמות היא אשר הרסה את המצב בהווה. כי אם לא היה צורך בניין שלם ומתוקן, לא היה הקב"ה הורס את הקודם. דווקא האור השלם הוא אשר הדגיש את הליקויים בהווה והביא לחורבן הבית. חוסר ההשלמה במצב ההווה נבע מהידיעה שיש מציאות מתוקנת יותר, ובגינה בא השבר למצב ההווה, כדי להתקדם ולהוציא אל הפועל את המציאות המתוקנת והשלמה. נמצא שסוד השבר נובע בשורשו ממש מכוח האור העליון והמציאות המתוקנת והשלמה. לכן כל סוד האבלות, כאב החורבן, נובע מהחיבור שלנו אל אור העתיד, אל המציאות השלמה והמתוקנת. אלא שכעת אין דרך להתקשר אֶתוֹ מתוך שמחה, כי הוא נסתר ולא נראה, והדרך אליו היא על ידי הרגשת החיסרון.

הרגשת החיסרון והרגשת השמחה

הרגשת החיסרון היא הרגשת מה שאין, ואילו הרגשת השמחה היא הרגשה של מה שיש, ונמצא שהרגשת החיסרון מושרשת בסוד האֵין ואילו הרגשת השמחה מושרשת בסוד הַיֵּשׁ. ונודע שבוודאי האֵין גדול מהיֵשׁ, נמצא ששורש ימים אלו נעלה משורש ימי השמחה, כי הם נעוצים לעילא, בסוד האין הנעלם.

אפשר שזהו עומק דברי הגמרא שהקב"ה בוכה במסתרים, ואף שכלפי חוץ יש עוז ושמחה, כלפי פנים יש בכי (לפי הגרסה שהבקי הוא בבתי גוואי, ולא להפך, והוא עניין עמוק ואין כאן מקומו). וראה הרחבת סוגיה זו בדברי הלשם שבו ואחלמה בהקדמות ושערים (ו). אלא שסוד בכי זה הוא שורש דק ועדין לבחינת הבכי המוכר לנו, והיינו שהבכי המוכר לנו הוא כאב ומרירות, ואילו בכי זה הוא ממותק לגמרי, וכל עצמו אינו אלא ביטוי להרגשת החיסרון על האור העצום שעתיד להאיר בעולם, והוא פעולת תיקון עצומה שנועדה להמשיכו לעולם. הרגשת החיסרון והבכי הם הם הכוח הדוחק באורות להתגלות, והם הדוחקים במציאות להיתקן ולהזדכך. נמצא שיש בכאב אור נעלם ועליון יותר ממה שיש בשמחה. ודבר זה נעוץ בסוד האור הגנוז במידת הדין שהוא עליון מהאור שגנוז במידת החסד, בסוד "מֶה רַב טוֹבָה אֲשֶׁר צִפְנָתָ לְיִרְאַתָּה" (תהלים לא כ), שבבחינת היראה, סוד הדין, גנוז רב טוב, שהוא שפע עליון מאוד.

בשבוע שעבר למדנו שימי בין המצרים אינם רק זכר לחורבן העבר, אלא גם מגע חי עם האור העתידי שטרם זכינו להכילו – ולכן הוא מופיע כיום דרך צער, כאב וחיסרון. השבוע נעמיק יותר ונבין כיצד עצם הכאב הוא כלי קבלה לאורות עליונים מאוד.

שמחה וכאב - שתי דרכים להרגשת האור

יסוד עמוק בעניין המועדים הוא, שכל אור שכבר אפשר להשיגו ולהאירו בעולם - מתבטא בשמחה וביום טוב. לעומת זאת, אורות עצומים ועליונים, שהעולם עדיין לא השיגם באמת, מתבטאים בעולם דווקא דרך הרגשת החיסרון שלהם,

הרגשת החיסרון

באה לידי ביטוי

בכאב, אבלות

וצער, שמציינים

את העובדה

שחסר משהו, והם

המעוררים את

העולמות להתקדם

ולהגיע להשלמת

האורות האלה, כדי

שיתגלו בפועל.

כך היא המידה בחיינו, שהרגשת החיסרון מעוררת לתקן ולהביא לשלמות הדבר. החיסרון הוא כוח דוחק לקידום המציאות אל עבר שלמותה. נמצא שהחיסרון הוא הוא הדרך להתחבר עם האורות הגדולים של חגי העתיד הגנוזים בימים אלו. הרגשת החיסרון באה לידי ביטוי

בכאב, אבלות וצער, שמציינים את העובדה שחסר משהו, והם המעוררים את העולמות להתקדם ולהגיע להשלמת האורות האלה, כדי שיתגלו בפועל. זה עומק דברי חז"ל, שהמתאבל על ירושלים זוכה ורואה בנחמתה ושמחתה (תענית ל א), כי האבלות היא היא הדרך לתבוע את השמחה העתידית ולהמשיכה אל עולמנו.

חורבן הבית - מכוח אור העתיד

נמצא שיש שני מינים באורות העליונים. אורות שכבר יכולים להאיר בעולם, והם מצוינים בשמחה ויום טוב, ואורות שעדיין אין העולם מתוקן לקבל, והם מצוינים באבל וצער. במובן זה, אף על פי שהצער על החורבן הוא צער על מאורע שקרה בעבר, באמת אין זה רק צער היסטורי. כי כמו שכל החגים השמחים אינם רק ציון למאורע היסטורי, אלא הם אור, שמתגלה בהווה ופועל בהווה, כך גם ימי הצער. ויסוד העניין הוא, שגם חורבן הבית בעצמו נבע מכוח העתיד, היינו מכוח האורות העליונים העתידיים. וביאור העניין הוא, שבוודאי ישראל צריכים להגיע אל השלמות המלאה בשיא תפארתה ורוממותה. ואף שנבנה בעבר בית המקדש הראשון, מכל מקום עם ישראל לא הגיע בפועל למציאות המתוקנת והשלמה. דבר זה התבטא בכך שהעם היה אז מלא בבעיות

'הזרעים - בדמעה'

נמצא, שכל האורות שמתגלים בעולם בהווה באים לידי ביטוי בשמחה, והאורות העתידיים לבוא, מאירים לעולם מכוח הכאב. לאור דברים אלו אפשר לבאר את הפסוקים בתהלים - "שִׁיר הַמַּעֲלוֹת בְּשׁוּב ה' אֶת שִׁיבַת צִיּוֹן הָיִינוּ כְּחֻלְמִים" (תהלים קכו א). כידוע, החלום הוא חיבור אל העתיד, ולמעשה עיקר כוחו של החלום הוא בהמשכת העתיד אל העולם ממש. כי זה כוח פעולת החלום, להמשיך את העתיד המצוייר בחלום אל המציאות ממש. והיינו, שנקודת הקישור הראשונית אל העתיד המתוקן היא על ידי החלום. החלום משוחרר מגבולות ההווה הפגום, וביכולתו לנסוק לעתיד המתוקן, ולציירו בדמיון. מכוח החלום והדמיון, מתחזק הרצון ליישם את העתיד במציאות, ומתעורר כוח דוחק במציאות להתרומם ולהתקדם בהגשמת החלום. דבר זה מצינו יוסף הצדיק, שזכר את חלומותיו ועל ידי כך גרם להם להתממש כמבואר בספרים הקדושים.

ממשיך המזמור ואומר "הַזְרְעִים בְּדִמְעָה בְּרָנָה יִקְצְרוּ" (שם ה). המזמור פותח בחלום וממשיך אל הדמעה. ובאמת שניהם מושרשים באותו עניין, שהוא סוד החיבור אל העתיד שעדיין איננו מופיע בהווה. הוא אשר אמרנו, שהבכי מחבר אל העתיד ודוחק להולידו במציאות. זהו סוד הדמעה,

שהיא בחינת זריעה, "הַזְרְעִים בְּדִמְעָה", והיינו שמתקשר אל אורות גדולים ומכין אותם לרדת לעולם. כי זו פעולת הזריעה, הלוקחת גרעין קטן, ומכינה אותו להיות עץ גדול. והוא כוח הבכי. ולעומתו הרינה היא הקצירה, שהיא כבר קצירת הפירות המתגלים בעולם. נמצא ש"היינו כְּחֻלְמִים" הוא ממש מכוח הבכייה, והוא הזריעה. והוא פעולת הצדיקים, "אור זָרַע לְצַדִּיק", שהם המשפיעים אור בכנסת ישראל, להאיר בה גם את האורות העתידיים לבוא. כי הצדיק האמיתי הוא מי שפועל לתיקון השכינה, וקם בחצות לילה לבכות על כאבה, וממש זורע זריעה, סוד "אור זָרַע לְצַדִּיק", בחינת "הַזְרְעִים בְּדִמְעָה".

כל סוד האבלות,
כאב החורבן, נובע
מהחיבור שלנו אל
אור העתיד, אל
המציאות השלמה
והמתוקנת. אלא
שכעת אין דרך
להתקשר את
מתוך שמחה,
כי הוא נסתר
ולא נראה, והדרך
אליו היא על ידי
הרגשת החיסרון.

מעובד מתוך הספר 'באור פניך - ושכנתי בתוכם'.

חנות
הספרים
של מלאה

אורות
התשובה

אורות התשובה
פרקים א-ח
של הספר אורות
התשובה, עם ביאור,
הרחבות ועיונים

חמשו בגויל
"חנות מלאה"
הארץ דעה

www.mhd-shop.co.il

שאלה: האם עבודת ה' מאהבה מתאימה גם בחודש אב, או שזה זמן של יראה וריחוק מהקב"ה?

דבר זה היה קשה מנשוא, הכאיב לבבו של הקב"ה, שאוהב אותנו ורוצה לשרות עימנו באהבה אמיתית. לכן בא חורבן בית המקדש, שגרם לזעזוע, אך עם זאת עורר מחדש את עומק האהבה והרצון ההדדי בקשר. נמצא שהחורבן נגרם בגלל סילוק האהבה, ועיקר התיקון צריך לבוא בהתעוררות האהבה.

נציין כי עומק האהבה מתגלה בבכייה על חורבן בית המקדש. כי עיקר האהבה בא לידי ביטוי בהקשבה אמיתית, להרגיש מה כואב לזולתו ומה חסר לו. וכיוון שהקב"ה מתגעגע לשכינה, לבניו ולבית המקדש, ובוכה עליהם כביכול, הרי שהביטוי העמוק של האהבה הוא להיות שותפים לה' בבכייתו.

אך כשבנים פוגעים באביהם, הכאב נורא עד שנעשה חורבן, כדי לתקן לעתיד.

ואכן, עיקר החורבן בא בגלל ההתעלמות שלנו מה' יתברך בזמן הבית. לא היה אור של אהבה וקרבת אֱלֹהִים, אלא ניכור וקירנות, הפניית עורף כלפי אבינו אוהבנו. כלפי חוץ היה בית מקדש עם קורבנות, אבל בפנים הלב הבמות לא סרו, והנפש חלמה על דברים אחרים. זהו שורש העבודה הזרה שפשתה רבות בתקופת בית ראשון. באו הנביאים וצעקו על הלב הרחוק, על החיצוניות המדומה, "פִּפְּיוֹ וּבִשְׁפָתָיו כִּפְדֹּנִי וְלִבּוֹ רֶחֶק מִמֶּנִּי" (ישעיה כט יג), אך האטימות גברה, וקול הנביאים לא נשמע ולא עורר את ישראל לתשובה ותיקון.

שלושה: עבודת ה' מאהבה חשובה מאוד בימים אלו, ובפרט בחודש אב שמתחיל השבת. 'אב' הוא לשון אבא, וגם לשון של איווי ורצון, כמו "וְלֹא אָבָה ה' אֱלֹהֶיךָ לְשִׁמְעַ אֶל בְּלָעָם" (דברים כג ו). עניינו של חודש אב הוא אהבה עמוקה, כיסופים אמיתיים לאבינו, לקב"ה, שמתגלים דווקא בזמן המשבר. הבנים, שרחוקים מהאבא, מתגעגעים אליו, ו'כמים הפנים לפנים', גם לאבא כואב המרחק של הבנים.

ובאמת עיקר החורבן היה מצד בחינת היותנו בנים, כאומרו "מה לו לאב שהגלה את בניו, ואוי להם לבנים שגלו מעל שולחן" (ברכות ג א). כי עבדים שמרדו, המלך מביא אחרים תחתיהם.

להרחבה: מאמר 'חודש אב - אהבה מסותרת' מתוך הספר 'באור פניך - ושכנתי בתוכם'.

הורים וילדים

סביב שולחן השבת

כָּל הַמִּכְשָׁרִים מְקַלְקְלִים

מעובד על פי 'באור פניך - עבודה שבלב'.

כשיאיר הגיע הביתה, היה לו חם. הוא לחץ מיד על השלט כדי להדליק את המזגן, אך המזגן לא נדלק. במקום זה הוא ניסה להדליק מאוורר, אך גם המאוורר סירב להידלק. יאיר הלך להוציא מים קרים מהמקרר, אך גם המקרר לא פעל. נדהם ומאוכזב, יאיר הלך לחדר, הדליק את האור, ונחשו מה - גם האור נשאר כבוי.

יאיר יצא מהחדר, ופגש את אמא. 'אמא, איזה אסון!' הוא קרא. 'שום דבר בבית לא פועל!'

'אל תדאג', אמרה אמא בקול רוח, 'הטכנאי בדרך, תכף הכל יסתדר'.

'טכנאי אחד? צריך המון טכנאים לתקן את כל המכשירים! וזה בטח ייקח המון זמן...'.

'למה המון טכנאים? אם כל מכשירי החשמל לא פועלים, אתה יכול להבין לבד שהבעיה אינה במכשירים אלא בחשמל. ברגע שהחשמל ייתן כוח לכל הבית - כל המכשירים יפעלו!'

בחיים יש הרבה בעיות ואתגרים. גם בארץ ישראל שלנו יש אתגרים רבים, מכל מיני סוגים. נכון שכל בעיה צריך לתקן, אבל יש 'תקלה' אחת שכל הבעיות תלויות בה - חסר לנו בית מקדש. כשייבנה בית המקדש, אור ה' ישכון בתוכנו, יהיה שפע של ברכה בכל מקום ובכל תחום - והרבה בעיות ואתגרים שלנו ימצאו את פתרונם ממילא, כמו שמחזירים את החשמל לבית אחרי הפסקת חשמל - ופתאום הכל פועל נפלא. 😊

נקודה לדיון

נססה לחשוב על בעיה שמטרידה אותנו, אישית או לאומית. מה הקשר בינה ובין חסרוננו של בית המקדש?

חוצים להקדיש את חגכם לקירוב?

ניתן להקדיש את העלון לרפואה/להצלחה/לעילוי נשמת ועוד.

לפרטים נוספים: 055-663-5556 | mor@mhd.co.il

יחד מפיצים את האור
וממלאים את הארץ דעה!

הצטרפו חנים

לאלפי חברי קהילת מלאה הארץ דעה בוואטספ וקבלו בכל יום תכנים שיאירו לכם את היום

תרמו עכשיו למלאה הארץ דעה

"ומלאה הארץ" | בנק פאגי 52 | סניף 182 | חשבון 756903

ועזרו לנו להמשיך ולהפיץ את אור האמונה בעולם!